

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2025-05-15

Diarienummer:
UBN-2025-01740

Handläggare:
Tomas Matti

Yttrande över remiss av riktlinjer för hämta- och lämna funktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** i enlighet med bilagt yttrande lämna synpunkter på förslag till riktlinjer för hämta- och lämna funktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.

Ärendet

Utbildningsnämnden har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till riktlinjer för hämta- och lämna funktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet (KSN-2024-02034).

Utbildningsnämnden föreslår att i yttrande framföra att intentionen i riktlinjen är god utifrån dess syfte att stödja arbetet för en säker och hållbar trafikmiljö vid förskolor och skolor. Dock bör några punkter förtydligas i relation till riktlinjen.

Beredning

Ärendet är berett i utbildningsförvaltningen.

Förslaget till beslut har inga konsekvenser sett ur barn-, jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Utbildningsnämnden har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till riktlinjer för hämta- och lämna funktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.

Utbildningsnämnden föreslås att i yttrande framföra att intentionen i riktlinjen är god utifrån dess syfte att stödja arbetet för en säker och hållbar trafikmiljö vid förskolor och skolor. Dock bör några punkter förtydligas i relation till riktlinjen. Dessa rör oklarheter angående ekonomin samt riktlinjens implementering och uppföljning.

Förslag till yttrande redovisas i bilaga 1.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 15 maj 2025
- Bilaga 1, Förslag till yttrande över riktlinjer för hämta- och lämna funktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet
- Bilaga 2, Riktlinje för hämta- och lämnafunktion vid förskolor skolor och platser för idrotts- kultur- och fritidsverksamhet
- Bilaga 3, Följebrev

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Utbildningsnämnden
Yttrande

Kommunstyrelsen

Handläggare:
Tomas Matti

Förslag till yttrande över riktlinjer för hämta- och lämna funktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet (KSN-2024-02034)

Utbildningsnämnden vill lämna följande synpunkter avseende förslaget till riktlinjer för hämta- och lämna funktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet:

Utbildningsnämnden anser att intentionen med riktlinjen är god utifrån dess syfte att stödja arbetet för en säker och hållbar trafikmiljö vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet med målet att skapa en trygg och säker omgivning och bidra till att fler går, cyklar eller reser kollektivt. Förskolor och skolor kan bidra i arbetet genom att informera och uppmuntra såväl elever, vårdnadshavare som medarbetare till att om möjligt välja annan transport än bil.

Utbildningsnämnden ser dock några punkter som bör förtydligas.

1. Kostnaden för hämta- och lämnaplatsen för nya förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur-, och fritidsverksamhet i nya detaljplaner kommer att variera beroende på förutsättningarna på platsen och övriga faktorer för den specifika verksamheten. För byggnation av skolor och förskolor är det ofta Skolfastigheter AB som är fastighetsägare. I dessa projekt är det fastighetsägaren som finansierar hämta- och lämnaplatser, vilket leder till en ökad hyra för utbildningsnämnden.

Det är angeläget att kostnad för etablering av hämta- och lämna funktion vid nya eller befintliga förskolor och skolor inte belastar utbildningsnämndens budget. Det skulle dessutom innebära en ytterligare merkostnad i ersättning till fristående aktörer eftersom bidrag ska ges på lika villkor till såväl fristående som kommunala verksamheter.

2. Riktlinjen avslutas med ett avsnitt om implementering och uppföljning. Det bör tydliggöras hur uppföljning av efterlevnaden vid förskolor och skolor ska gå till eftersom det inte är en uppgift för medarbetarna i den pedagogiska verksamheten.

Utbildningsnämnden

Eva Christiernin
Ordförande

Rebecka Berg
Nämndsekreterare

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig:

Datum:
ÅÅÅÅ-MM-DD

Diarienummer:
NNN-20##-####

Riktlinje för hämta- och lämnafunktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Omfattning.....	3
Hämta- och lämnafunktion vid nya förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.....	4
Hämta- och lämnafunktion vid befintliga förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.....	5
Definitioner och begrepp	6
Ansvar	6
Implementering och uppföljning	6

Inledning

Trafiksäkerhet är en central fråga för att säkerställa barns och ungas trygghet när de färdas till och från förskolor, skolor samt platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet. Genom att minska biltrafiken runt dessa platser kan vi både öka trafiksäkerheten och främja ett mer hållbart och hälsosamt resande för barn och unga.

Trafiksituationen runt skolor, förskolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet är ofta komplex, med blandad trafik, parkering och hög belastning vid vissa tider på dygnet. Detta ökar risken för olyckor, vilket gör det avgörande att arbeta för att minska biltrafiken och skapa bättre förutsättningar för barn som går, cyklar eller reser kollektivt.

Syfte

Riktlinjen syftar till att stödja arbetet för en säker och hållbar trafikmiljö vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur-, och fritidsverksamhet. Målet är att skapa en trygg och säker omgivning och bidra till att fler går, cyklar eller reser kollektivt.

Omfattning

Riktlinjen gäller de nämnder, bolag och verksamheter som ansvarar för planering, projektering och drift av förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet. Riktlinjen ska tillämpas på kommunala förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet, men bör även eftersträvas inom privata verksamheter.

Riktlinjen gäller placering och planering av hämta- och lämnafunktion för angöring med bil för nya tillkommande samt för befintliga förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.

Hämta- och lämnafunktion vid nya förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet

Vid etablering av nya verksamheter finns det goda möjligheter att från början skapa trafiklösningar som både förbättrar trafiksäkerheten och minskar biltrafiken. När biltrafiken minskar i närheten av förskolor, skolor samt platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet ökar säkerheten för de barn och unga som tar sig dit. Genom att placera hämta- och lämnaplatser en bit bort från verksamheterna, istället för dess direkta anslutning, kan biltrafiken minskas och utrymme skapas för mer aktivt resande. Detta främjar både hälsa, självständighet och hållbarhet, samtidigt som det stödjer den önskvärda utvecklingen mot ökad hållbarhet i samhället.

- Vid etablering av nya förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet ska placering väljas med hänsyn till en infrastruktur som främjar möjligheten att gå, cykla och åka kollektivt.
- För att skapa trygga och trafiksäkra hämta-lämna platser bör parkeringsplatser planeras med tillräcklig geografisk distans. Detta för att även möjliggöra för bilfria zoner vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.
- Vid planering av en hämta-lämnaplats ska det finnas, eller finnas möjlighet att anlägga, en säker och trygg gångbana fram till förskolan, skolan och platsen för idrotts-, kultur- eller fritidsverksamheten.
- Cykelparkeringar ska placeras nära entréerna och utformas så att det är attraktivt att parkera sin cykel under en hel dag, med ramlås och om möjligt väderskydd. Cykelparkering för förskolor ska planeras med plats att låsa fast lådcyklar eller cykelvagnar.
- För att uppmuntra och underlätta för fler att resa kollektivt bör hänsyn tas till kollektivtrafiken och placering av busshållplatser. Detta är särskilt viktigt vid planering av kultur- och idrottsanläggningar där stora publikgrupper förväntas.
- Nödvändiga informationsinsatser och arbete med beteendeförändring ska kombineras med fysiska åtgärder och/eller trafikregleringar för att öka andelen som går, cyklar och åker kollektivt till verksamheterna och minska biltrafiken i dess närhet.

Hämta- och lämnafunktion vid befintliga förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet

För redan existerande förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet är det ofta mer begränsat att implementera omfattande förändringar, eftersom infrastrukturen och trafiksituationen redan är etablerad. Åtgärder för att möjliggöra för hämta-lämnplatser en bit bort från dessa befintliga verksamheter, och därav minska biltrafiken i dess närhet, ska anpassas efter de specifika förhållandena på platsen. I vissa fall kan det vara nödvändigt att införa trafikregleringar eller genomföra fysiska förändringar, medan andra situationer kan kräva insatser genom informationskampanjer. Ofta är det dock en kombination av dessa åtgärder som ger bäst resultat.

- För att möjliggöra för bilfria zoner vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet ska en tillräcklig geografisk distans till hämta-lämnplatser eftersträvas.
- Befintliga allmänna parkeringsplatser som ligger med ett avstånd från förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet ska vid behov och där det så är möjligt utnyttjas för att minska trafikbelastningen i närheten av dessa verksamheter. Detta kan exempelvis ske genom införandet av korttidsparkering.
- En säker och trygg gångbana ska finnas från de anvisade allmänna parkeringsplatserna till förskolan, skolan och platsen för idrotts-, kultur- och fritidsverksamheten.
- För att möjliggöra för bilfria zoner så ska trafikregleringar, så som parkeringsförbud eller förbud mot motorfordonstrafik, införas där så är möjligt och lämpligt.
- Nödvändiga informationsinsatser och beteendeförändrande åtgärder ska kombineras med fysiska åtgärder och/eller trafikregleringar för att främja gång, cykling och kollektivtrafik, och därmed minska biltrafiken kring förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.

Definitioner och begrepp

Begrepp som är viktiga för att kunna förstå och följa riktlinjen:

Säker och trygg skolväg: vägar som kännetecknas av minimerad risk för konflikter med motorfordon, låga fordonshastigheter, låga motorfordonsflöden, bra belysning, god sikt, samt bra drift och underhåll.

Skola: Med skola avses grundskola.

Hämta-och lämnafunktion: hämta-lämnplatser för biltrafik.

Tillräcklig geografisk distans: Riktlinjen kan inte förutse alla tänkbara situationer, vilket innebär att en bedömning behöver göras baserad på platsens specifika förutsättningar. Bedömningen kan ta hänsyn till allmänna intressen, såsom en god trafikmiljö samt människors säkerhet och tillgänglighet. För att minska belastningen i direkt anslutning till förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet bör däremot hämta- och lämnplatser placeras runt 200 meters avstånd, vilket motsvarar en 5 minuters promenad enkel väg. Undantag från detta avstånd kan göras i särskilda fall.

Bilfri zon: En bilfri zon innebär att på en begränsad sträcka hindra all eller viss trafik med motorfordon antingen permanent eller under vissa tider på dygnet.

Allmän plats: gata, väg, park, torg eller annat område som enligt en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov.

Kvartersmark: Kvartersmark definieras i plan- och bygglagen som ”mark som enligt en detaljplan inte ska vara allmän plats eller vattenområde”, exempelvis anges ändamålet parkering.

Ansvar

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att riktlinjen implementeras i den egna verksamheten. Kommunstyrelsen, genom Stadsbyggnadsförvaltningen, ansvarar för att stödja nämnder och bolagsstyrelser i tillämpningen av riktlinjen.

Implementering och uppföljning

Stadsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att genomföra en genomgång av riktlinjen med berörda förvaltningar och bolag efter beslut samt för att samordna en gemensam uppföljning efter införandet.

Uppföljning av riktlinjens krav på avstånd vid hämtning och lämning samt eventuella avvikelser sker kontinuerligt för respektive verksamhet, nämnd som styrelse.

Datum:
2025-03-20Diarienummer:
KSN-2024-02034-2Kommunstyrelsen
BrevHandläggare:
Shirin Khalil*Mottagare:
Utbildningsnämnden, kulturnämnden, idrotts- och fritidsnämnden,
plan- och byggnadsnämnden, Skolfastigheter, Uppsala arenor och
fastigheter, Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd och
Funktionsrätt Uppsala kommun*

Remiss av Uppsala kommuns *Riktlinje för hämta- och lämnafunktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet*

Härmed bereds möjlighet att lämna synpunkter på förslag till *Riktlinje för hämta- och lämnafunktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet*.

De instanser som avser att yttra sig ombeds att lämna eventuella synpunkter på förslaget **senast 20 juni 2025**.

Skicka svaret (protokollsutdrag och yttrande) till registrator med kopia till ansvarig handläggare. De instanser som avstår från att yttra sig ombeds meddela ansvarig handläggare.

Använd nämndens brevmall i Word för ditt remissyttrande som biläggs tjänsteskrivelsen i DHS inför beslut om yttrande i nämnden.

Märk yttrandet med ”dnr KSN-2024-02034”.

Om ni har frågor om remissen kontakta Shirin Khalil, e-post shirin.khalil@ uppsala.se.

Bilagor

- Kommunstyrelsens beslut om remittering av Riktlinje för hämta- och lämnafunktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet, daterad 2025-04-08 §
- Bilaga 2, Förslag till Riktlinje för hämta- och lämnafunktion vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.

Remissinstanser

- Utbildningsnämnden, kulturnämnden, idrotts- och fritidsnämnden och plan- och byggnadsnämnden.
- Skolfastigheter och Uppsala arenor och fastigheter.
- Uppsala Pensionärsföreningars Samarbetsråd och Funktionsrätt Uppsala kommun.

Att svara på remiss

Ett yttrande över en remiss ska vara kortfattat, kärnfullt och belysa de aspekter av förslaget som den aktuella mottagarens (remissinstansens) verksamhet berörs av. Yttranden ska beröra sakfrågor. Synpunkter om språk och form ska hållas utanför yttrandet om dessa inte har konsekvenser för sakinnehållet.

Dela upp yttrandet i underrubriker eller kapitel för att göra det enkelt att följa och förstå.

För mer information om remisser och hur man skriver fram ett remissyttrande finns på Insidan:

[Yttranden över statliga utredningar, remisser och EU-samråd \(uppsala.se\)](#)

[Rutin Handlägga remissyttranden ny mall.pdf \(uppsala.se\)](#)